

Asia: VN/2166/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta muuttamisesta (opintosetelikokeilu)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisesta

muuttamisesta (opintosetelikokeilu). Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 10.4.2026 vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön

oheisen linkin kautta. Taideyliopiston lausunto on viety lausuntopalveluun 31.3.2026.

Taideyliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä ja toteamme seuraavaa.

Taideyliopisto pitää hallituksen esitystä yliopistolain väliaikaisesta muuttamisesta 8 b § Avoimen korkeakouluopetuksen opintoseteli, kannatettavana. Nopea

valmistelu kuitenkin näyttää aiheuttavan sekä asiasta viestimiseen että sen järjestelmätekniseen toteuttamiseen haasteita.

Pidämme hyvänä opintosetelin tarjoamaa maksutonta, matalan kynnyksen mahdollisuutta aloittaa korkeakouluopinnot, vaikka opiskelupaikkaa ei olisi

saanut yhteishaussa. Setelin avulla on mahdollista vähentää välivuosien määrää ja auttaa opiskelijoita pitämään kiinni koulutuspolustaan. Lisäksi mahdollisuus eri alojen opintojen kokeiluun lisää varmuutta oman alan valinnassa ja vahvistaa motivaatiota jatkaa myöhemmissä opinnoissa.

Opintojen suorittamiseen varattu kahden vuoden aikaraja on hyvä ehdotus. Se mahdollistaa opintojen etenemisen myös työssäkäynnin ohella ja lisää

joustavuutta elämäntilanteiden vaihteluihin. Maksuttomuus puolestaan edistää yhdenvertaisuutta, sillä näin nuorten sosioekonominen tausta ei muodostu

esteeksi korkeakouluopintojen aloittamiselle ja yhä useampi nuori saa mahdollisuuden tutustua korkeakouluopintoihin jo ennen hakemista.

On sinänsä hyvä, että ohjauksellinen elementti on osa kokeilua. Yliopiston ohjaukseen kohdistuvat resurssit ovat kuitenkin varsin rajallisia. Ohjausvelvoite

tulisi rajata kokonais kuvan tarjoamiseen opinnoista ja opintokokonaisuuksista sekä opiskelusta koulutus alalla henkilökohtaisen ohjauksen sijaan.

Taideyliopisto pitää myönteisenä, että opintosetelin yläikäraja on asetettu riittävän korkealle, 29 vuoteen.

Kokeilun rahoituksen tulee kattaa sekä avoimen korkeakoulutuksen kurssimaksut että ohjausvelvoitteen täysimääräisesti. OKM:n linjaukset ja uusi maksuasetus ovat johtaneet siihen, että korkeakoulut ovat korottaneet opintomaksuja aiemmasta 15 eurosta opintopistettä kohden. Esityksen mukaan rahoituksella korvattaisiin kuitenkin edelleen vain 15 euroa opintopistettä kohti, mikä kattaa tällä hetkellä vain osan todellisesta opintomaksusta. Erityisesti taide alalla opetus on kallista, koska erityisesti lähiopetuksessa ryhmäkoot ovat käytännön syistä melko pieniä.

Opintosetelikokeilun ajallinen rajaus ja toiselta asteelta valmistuvan mahdollisuus hyödyntää Opintoseteliä vaatii vielä selkiyttämistä. OKM:n ja Opetushallituksen viestinnässä viitataan kevään 2026 toisessa yhteishaussa hakeneiden oikeuteen hyödyntää opintoseteliä. Opetushallituksen (Opintopolku) mukaan vasta toisen yhteishaun tuloskirjeisiin tulee tietoa opintosetelistä. Kaikki Taideyliopiston hakukohteet (kandidaattitaso) ovat mukana kevään ensimmäisessä yhteishaussa, joten yhdenvertaisuuden kannalta on tärkeää, että myös Taideyliopistoon hakevat nuoret voivat käyttää opintoseteliä jo keväällä 2026 ja saavat siitä myös tietoa yhteishaun tuloskirjeessä.

Taideyliopisto haluaa myös esittää huolensa koskien Opin.fi-palveluun liittyvää HEDS/HEDI -rajapinnan käyttöönoton viivästymistä ja sen vaikutusta Peppi-järjestelmää käyttäviin Eduix-korkeakouluihin (Eduplan). Pahimmillaan myöhästyminen voi johtaa siihen, että vain pieni osa kyseistä ratkaisua käyttävistä

korkeakouluista ehtisi ottaa HEDS/HEDI -rajapinnan ennen elokuuta, mikä suoraan vaikuttaisi opintokokonaisuuksien näkyvyyteen Opin.fi:ssä.

Toteamme huolenamme myös se, että vapaan sivistystyön oppilaitosten tarjonta ei näy Opin.fi-palvelussa ainakaan kuluvan vuoden aikana. Tämän vuoksi merkittävä osa kohderyhmälle suunnatusta koulutuksesta jää toteutuksen ulkopuolelle palvelun teknisten rajoitusten takia. On erittäin tärkeää saada myös tämä kohderyhmä mukaan opintosetelikokeiluun. Se edellyttäisi kuitenkin, että VST-kentän oppilaitokset voivat muulla rahoituksella kattaa ne kustannukset, jotka tavallisesti katetaan opiskelijamaksuilla.

Vaisto-Oinonen Milla
Taideyliopisto - Taideyliopiston opintopalvelut ja Avoin kampus